

Enhedslisten i Århus Byråd

Solveig Munk, solveig.munk@aarhus.dk, 21285497

FORSLAG TIL BUDGET 2026

GENOPRET VELFÆRDEN

Sæt skatten op med 1 %. Fasthold dækningsafgiften. Brug Marselismillionerne

Det foreslås:

At 1) Kommuneskatten forhøjes med 1%, som efter ophør af strafafgift vil tilføre kommunen ca, 900 mio. kr. årligt.

At 2) Dækningsafgiften fastholdes og nedtrappes ikke.

At 3) Af opsparede midler på 3,1 milliarder kr., inkl. midler øremærket Marselistunnel, anvendes 1 milliard kr.

Nedenstående tabel viser de budgetterede indtægter ved en skatteforhøjelse på 1,0 %-point:

	2026	2027	2028	2029	2030
Udskrivningsgrundlag iflg. budget 2025	83.656	87.509	91.405	91.405	91.405
Skatteforhøjelse	837	875	914	914	914
Straf afgift til staten	-627	-438	-457	-229	0
Netto til kommunen	209	438	457	686	914

Begrundelse

Økonomaftalen mellem KL og regeringen vil ikke tildele kommunen tilstrækkelige midler til at genoprette velfærden, endsige at fastholde nuværende niveau. For regeringen har oprustning højeste prioritet, og det vil komme til at få ud over den kommunale velfærd. Århus Kommunes andel af de midler, som tilføres bloktilskuddet, udgør ca. 200 mio. kr., hvilket slet ikke er tilstrækkeligt til at genoprette de seneste års nedskæringer på velfærden. På det specialiserede socialområde er det særlig grelt. Økonomaftalen omtaler socialområdet, men tilfører ikke flere midler, men lægger op til yderligere nedskæringer i overensstemmelse med Tranæsudvalgets anbefalinger, selv om der er behov for et markant løft på området. Kommunerne pålægges fortsat økonomisk straf, hvis de vælger selv at finansiere kvalitet i den borgernære velfærd. Budgetloven gælder fortsat, og der gives fortsat strafbøder ved forhøjelse af skatten, og der pålægges kommunerne besparelser på administration inkl. velfærd. Ydelsesstandarden og arbejdsmiljøet er i forvejen forringet gennem flere budgetforlig i Århus Kommune. Budget 2026 i Århus kommune skal sikre at velfærden genoprettes, ikke nedsættes. Vi ved nu at pengene ikke kommer fra staten, og på socialområdet kommer der tilmed yderligere nedskæringer, så vi må selv finde indtægter. Et ansvarligt budget er ikke kun et budget, hvor bundlinjen stemmer. Hvis ikke budgettet er socialt ansvarligt, er det slet ikke ansvarligt. Et budget uden øgning af indtægterne er derfor et uansvarligt budget. Derfor disse forslag.

På det sociale område betyder økonomiaftalen kombineret med Tranæsudvalgets anbefalinger en markant indskrænkelse af kompensationsprincippet, som fastslår, at borgere med en funktionsnedsættelse i videst muligt omfang bliver kompenseret for følgerne af funktionsnedsættelsen og stilles lige med andre borgere.

Enhedslisten kan ikke støtte at de hårdest ramtes rettigheder indskrænkes og at kompensationsprincippet afskaffes. Borgere med funktionsnedsættelse skal kunne stole på, at vi i Århus sørger for en velfærd, hvor borgere gennem kompensationer for funktionsnedsættelser stilles lige med andre borgere og at internationale konventioner overholdes.

Hæv ydelsesstandarden og forbedr arbejdsmiljøet

Velfærden i Århus kommune er gennem flere år forringet i budgetlægningen samtidig med, at der er stigende problemer på området at håndtere.

Blandt de vilde problemer, som byrådet i Århus står over for, er en nedslidt offentlig sektor – velfærdssektoren i bredeste forstand, store rekrutteringsproblemer til en velfærdssektor, som præges af utryghed, høj arbejdsbelastning, personalegennemtræk, arbejdsmiljøproblemer – og for brugerne utryghed med hensyn til hvilken hjælp man kan få og hvornår – om overhovedet.

Hertil kommer særligt væksten i sociale problemer og børnemistrivsel, som i en del år har gjort budgetlægningen verdensfjern – budgettet på socialområdet bliver årligt overskredet.

Borgmesterens og med ham budgetforligspartiernes strategi har været at fastholde en lav skatteprocent og forsøge at få opgaverne løst med stadig forholdsvis færre hænder til at løse opgaverne. Med konstant voksende arbejdspress på personale og konstant voksende utryghed hos brugerne til følge.

Nu fulgt op af en KL- og regeringsstrategi om at indskrænke rettigheder for borgere med funktionsnedsættelser.

De århusianske problemer genkendes også i andre kommuner. f.eks. har Odense valgt at hæve skatten for at hæve velfærdsniveauet – ud fra den erkendelse, at opgaver ikke løses ved at have færre mennesker til at udføre dem.

Det bedste middel til løsning af vore vilde problemer vil være en erklæring af byrådets vilje til at hæve ydelsesstandarden og forbedre arbejdsmiljøet ved at opnormere institutionerne. Det kan selvfølgelig ikke gøres fra dag til dag – men hvis byrådet erklærer, at nu går vi i gang, ja så vil det antagelig i sig selv mindske ikke mindst rekrutterings- og fastholdelsesproblemerne. Vi foreslår et velfærdsløft på ca 900 mio. kr. årligt, som skattefinansieres over 4 år. De såkaldte "straffeforanstaltninger", som regering og KL opretholder over for kommunerne, medfører at kommunen først får rådighed over alle pengene i løbet af de 4 år. Men kommunens likviditet betyder, at problemerne kan mindskes igennem perioden, blot ved at bruge nogle af de penge, vi har på kontoen. Herunder opsparede midler til Marselistunnelen.

Dækningsafgiften fastholdes og nedtrappes ikke som aftalt af SVK. Den planlagte sænkning af dækningsafgiften i 2026 fra 5,8 promille til 3,8 promille vil give et indtægtstab på ca. 74 mio. kr. Disse midler er langt bedre brugt på et løft af velfærden. Indtil 2029 forhindrer lovgivningen at hæve dækningsafgiften. Enhedslisten foreslår derfor, at dækningsafgiften i 2029 fastsættes til 12 promille.

Århus Kommune skal ikke gennemføre forringelser af skatteindtægter, heller ikke på dette område.

Genopretningsforslag:

At 1) Samtlige af de nedskæringer, som er vedtaget på budget 2024 og 2025, gennemføres ikke

Det gælder allerede for socialområdet, at de ikke kan gennemføres, uden at ydelsesniveauet ville blive retsstridigt lavt, med mistrivsel og yderligere ankestyrelses påtaler til kommunen til følge.

At 2) De “administrative besparelser” på 50 mio i 2024, stigende til 100 og 150 mio kr. i de efterfølgende år droppes.

Det er på høje tid, at byrådet ser i øjnene, at velfærden IKKE kan reddes ved at pålægge medarbejderne at løbe stærkere – og at arbejdsmarkedets krav til almindelige mennesker IKKE tillader overvæltning af kommunale opgaver til “frivillige”

Det er på høje tid at byrådet indser at byrådets øvrige erkendte vilde problemer, herunder – klima og bæredygtighed – ikke løses uden at de prioriteres i budgettet.

KONTAKT: *Solveig Munk, solveig.munk@aarhus.dk, 21285497*